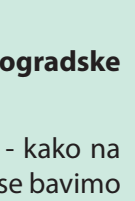

Energija. Klima. Životna sredina.

Poštovani čitaoci,

Pred vama je **četvrtro izdanje mesečnog pregleda vesti "Energija, klima i životna sredina" Beogradske otvorene škole.**

U svetlu dinamičnog razvoja javnih politika u oblasti životne sredine, klimatskih promena i energetike - kako na nacionalnom, tako i na globalnom nivou - smatramo da je važno biti u toku sa trendovima, za sve nas koji se bavimo ovim temama. Izvora informacija je mnogo, kao i događanja, te ih nije uvek lako ispratiti. Za vas smo pripremili pregled najznačajnijih vesti i događanja u decembru, **na nivou Srbije, regiona, Evropske Unije i globalnom nivou.**

Decembar su obeležile intenzivne zakonodavne aktivnosti u regionu i EU na temu energetike, energetske efikasnosti, upravljanja otpadom i klimatskih promena. Kvalitet vazduha nastavio je da ugrožava zdravlje građana regiona, a planovi za izgradnju novih termoelektrana su nastavljani. U Srbiji su jedinice lokalne samouprave nastavile da se bave izazovima u uvođenju sistema energetskog menadžmenta. Globalne teme bile su trend povlačenja investicija iz sektora fosilnih goriva i uspostavljanje najvećeg sistema za trgovinu gasovima sa efektom staklene bašte.

Ukoliko postoje posebne teme koje želite da vidite u mesečnom pregledu, imate komentar ili sugestije, možete nam se obratiti na mejl mirjana.jovanovic@bos.rs.

Srdačan pozdrav do sledećeg čitanja!

Beogradska otvorena škola
Energija, klima i životna sredina

LOKALNA SAMOUPRAVA

Upravljanje otpadom

Dok grad Beograd najavljuje takse za tretman otpada zbog planiranog javno-privatnog partnerstva za depniju u Vinči, Pirot najavljuje postrojenje za sekundarnu separaciju otpada.

Balkan Green Energy News: [Beograd uvodi taksu za tretman otpada zbog JPP projekta u Vinči](#)
Energetski portal: [Pirot će izgraditi postrojenje za sekundarnu separaciju otpada na Regionalnoj deponiji](#)

Predložene su izmene Zakona o upravljanju otpadom i njihovo usvajanje po hitnoj proceduri, bez javne rasprave. O tome zašto je važno da se javna rasprava održi, kako izmene Zakona utiču na cirkularnu ekonomiju, kao i ko će imati benefita od njih, možete pročitati na:

BiTen CSOnnect: [Zašto je neophodna javna rasprava o izmenama i dopunama Zakona o upravljanju otpadom:](#)

Energetski menadžment u gradovima i opštinama

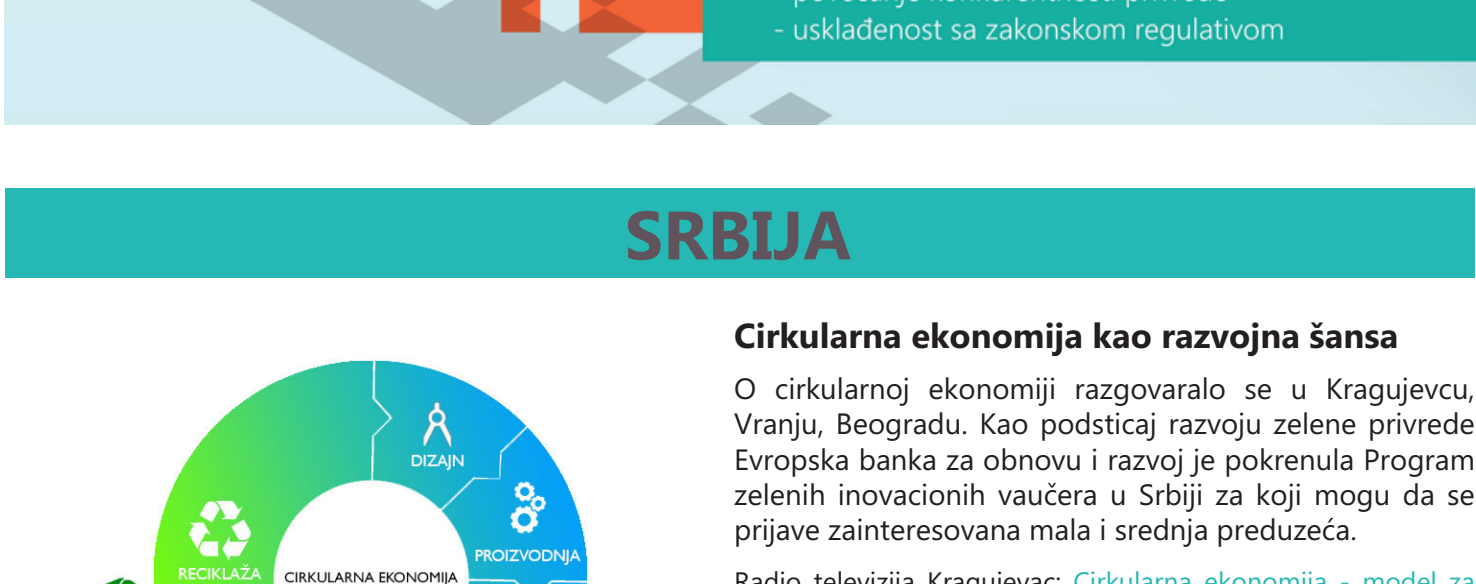
Šabac se okreće ka lokalno dostupnim i čistim izvorima energije. Geotermalne vode, kao jedan od značajnih šabačkih resursa, i njihov potencijal za male mreže daljinskog grejanja ovog meseca su bile tema. U Kruševcu je održana jedna od prvih obuka za krajnje korisnike javnih objekata za korišćenje informacionog sistema za energetski menadžment. U drugim jedinicama lokalne samouprave aktuelnosti su bile zamena svetiljki javne rasvete, energetska sanacija škola i domova zdravlja.

Evropski pokret u Srbiji: [Geotermalne vode uvode Mačvu u EU](#)
Energetski portal: [Održana obuka o energetskom menadžmentu u Kruševcu](#)
ePlandište: [Usvajena Odluka o zameni postojećih svetiljki javne rasvete štedljivim LED svetiljkama](#)

Energetski portal: [Osnovna škola iz Valjeva koristi biomasu za grejanje](#)
Regionalna portal televizija Vranje: [Toplija škola za manje para](#)

Energetski portal: [Energetska sanacija zgrade Doma zdravlja „Dr Nikola Džamić“ u Vrnjačkoj Banji](#)

Republika Srbija je 2013. usvojila Zakon o efikasnom korišćenju energije koji kao instrument ove politike uvodi sistem energetskog menadžmenta. O zakonskom okviru koji definiše sistem za energetskog menadžmenta i tome ko su obveznici sistema možete saznati više u tekstu [Komunikacija među akterima ključna za uspešnu primenu politike energetske efikasnosti](#). Ko su ključni akteri u sistemu energetskog menadžmenta i koje su njihove obaveze možete videti na infografici [Šta je sistem energetskog menadžmenta?](#)

SRBIJA

Cirkularna ekonomija kao razvojna šansa

O cirkularnoj ekonomiji razgovaralo se u Kragujevcu, Vranju, Beogradu. Kao podsticaj razvoju zelene privrede Evropska banka za obnovu i razvoj je pokrenula Program zelenih inovacionih vaučera u Srbiji za koji mogu da se prijave zainteresovana mala i srednja preduzeća.

Radio televizija Kragujevac: [Cirkularna ekonomija - model za budućnost](#)

Energetski portal: [Potencijali cirkularne ekonomije - velika šansa za Srbiju](#)

Evropski pokret u Srbiji: [Lokalne preduzetničke inicijative vode do zelene i održive budućnosti](#)

RTS: [Od danas prijave za zelene inovacione vaučere EBRDA](#)

Evropska banka za obnovu i razvoj: [Program zelenih inovacionih vaučera](#)

CEPS: [The Interplay between the Circular Economy and the European Semester / An assessment](#)

Srbija u procesu evropskih integracija - životna sredina i energetika

U kontekstu pristupanja Srbije Evropskoj uniji, očekuje se da će lokalne samouprave poneti veliki deo tereta u usaglašavanju sa standardima Evropske unije u oblasti zaštite životne sredine. Za taj zadatak opštine u Srbiji nisu spremne, te je neophodno jačanje njihovih kapaciteta. Evropski komesar za zaštitu životne sredine, pomorska pitanja i ribarstvo poručio je da Srbija mora izdvojiti više sredstava za zaštitu životne sredine. Direktor Energetske zajednice u decembru je poslanicima u parlamentu predstavio novi [Izveštaj o napretku](#) Srbije u primeni pravnih tekovina EU u oblasti energetike.

Euractiv: [Lokalne samouprave nedovoljno spremne za poglavlje 27](#)
Ministarstvo zaštite životne sredine: [Završni trening lokalnih inspektora u 2017. godini](#)

Pregovaračka grupa 27: [Susret ministra zaštite životne sredine i evropskog komesara za životnu sredinu, pomorska pitanja i ribarstvo](#)

Balkan Green Energy News: [Direktor Energetske zajednice predstavio napredak Srbije u poštovanju pravnih tekovina EU](#)

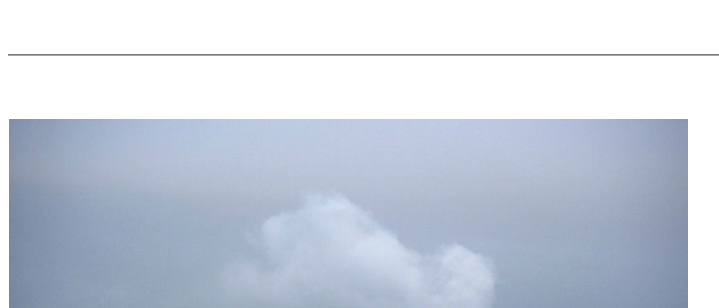
Gubici zbog energetske neefikasnosti

Koliko se električne energije u javnim objektima više potroši usled energetske neefikasnosti i koliko nas to košta, kako se kroz model javno-privatnog partnerstva može unaprediti energetska efikasnost i kolika će biti cena struje za mala i srednja preduzeća?

Euractiv: [Gubici zbog energetske neefikasnosti javnih objekata 100 miliona evra godišnje](#)

Energetika: [Struja za mala i srednja preduzeća u Srbiji skuplja i do 25%](#)

Privredna komora Srbije: [Unapređenje energetske efikasnosti kroz model javno-privatnog partnerstva](#)

Kako se "leči" energetska neefikasnost objekata pogledajte u prilogu ["Lečenje energetske neefikasnosti"](#)

REGION

Intenzivna zakonodavna aktivnost

Bosna i Hercegovina i Makedonija unapređuju svoje zakonske okvire koji uređuju pitanja energetike i energetske efikasnosti.

Energetika: [BiH usvojila Akcioni plan energetske efikasnosti - Ušteda energije i ispunjavanje EU direktiva](#)
Balkan Green Energy News: [Nacrt makedonskog zakona o energetici predviđa otvaranje tržišta električne energije za domaćinstva od 2019.](#)

Izvor: www.balkans.aljazeera.net

Intenzivna zakonodavna aktivnost

Zagađenje vazduha u jeku grejne sezone je i dalje zabrinjavajuće. Makedonija je proglasila vanredne mere u Skoplju usled zagađenja vazduha dok su, prema izveštajima, nekoliko gradova u Bosni i Hercegovini među najzagađenijima u Evropi. U Srbiji situacija nije mnogo bolja, kao ni u Crnoj Gori.

CDM: [Crna magla pala na Balkan, evo gdje je zagađenje najgore](#)

N1: [Sarajevo, Tuzla i Lukavac među najzagađenijim u Evropi](#)

Al Jazeera Balkans: [Vanredne mere u Makedoniji zbog velikog zagađenja vazduha](#)

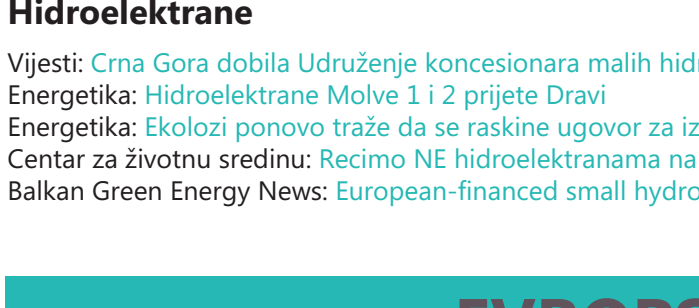
HEAL: [Godišnje emisije iz 16 postrojenja \(16 GW\) na Zapadnom Balkanu su skoro visoke kao kod 296 postojećih postrojenja \(156 GW\) u EU-28](#)

Euractiv: [Smanjenje zagađenja vazduha iz termoelektrana na Balkanu spasava živote](#)

Euractiv: [Balkan coal power costing lives, urgent action is needed](#)

Užička Republika Press: [Zagađen vazduh zdravlje ruši](#)

Radio Televizija Crne Gore: [Čadavo sunce Pljevalja](#)

RES fondacija daje pregled uzroka zagađenja vazduha i kako ono utiče na zdravlje stanovništva i u ovom [PRILOGU](#).

Planovi za termoelektrane u regionu

Istovremeno, dok postojeće termoelektrane na Balkanu usled neusaglašenosti sa standardima zaštite životne sredine ugrožavaju životnu sredinu i zdravlje stanovništva, u planu je izgradnja novih postrojenja, pre svega u Bosni i Hercegovini. Međutim, realizacija nekih od predviđenih projekata je dovedena u pitanje.

Energetika: [Rudnik i termoelektrana Kamengrad u Sanskom Mostu](#)
Energetika: [Blok 7 Termoelektrane Tuzla](#)

Energetika: [Predstavni RS i kineskih kompanija potpisali sporazum o izgradnji TE 'Gacko 2'](#)

Energetika: [Odbaceni zahtjev Rudnika mrkog uglja Banovići](#)

Energetika: [Stručno povjerenstvo države odbacilo projekt TE Peruća](#)

Balkan Green Energy News: [Prekinuti pregovori o novom bloku, Vlada obavlja ekološku obnovu TE 'Pljevlja'](#)

Hidroelektrane

Vijesti: [Crna Gora dobila Udruženje koncesionara malih hidroelektrana](#)

Energetika: [Hidroelektrane Molve 1 i 2 prijete Dravi](#)

Energetika: [Ekolozi ponovo traže da se raskine ugovor za izgradnju hidroelektrane 'Medna'](#)

Centar za životnu sredinu: [Recimo NE hidroelektranama na Vrbasu - drugi čin](#)

Balkan Green Energy News: [European-financed small hydropower plants damaging pristine Balkan](#)

EVROPSKA UNIJA

Budućnost energetske politike EU

U decembru EU je započela donošenje odluka o paketu energetskih zakona [Čista energija za sve Evropljane](#). Ministri 28 zemalja članica su usaglasili zajedničke pozicije o Direktivi o obnovljivim izvorima energije, energetske efikasnosti, o upravljanju pravom Energetske unije i direktivi o pravu koje uređuje tržište električne energije. Nakon ovoga, početkom 2018. godine slede završni pregovori sa Evropskom komisijom i Evropskim parlamentom, posle čega će ovi dokumenti postati deo prava EU.

Euractiv: [As it happened: Ministers toward out future of EU energy policy](#)

Euractiv: [EU ministers stumble towards joint position on future energy laws](#)

Ministri država članica su kritikovani zbog nedostatka ambicioznijeg pristupa u oblikovanju zajedničke pozicije i činjenju ustupaka prema trenutno dominantnim akterima na energetskom tržištu.

Euractiv: [EU governments are self-sabotaging the clean energy drive](#)

Greenpeace: [Energy ministers give Europeans coal for Christmas](#)

Greenpeace: [EU 2030 energy package: community power holds key to renewables transition](#)

Euractiv: [People power? EU gets low marks on 'energy communities'](#)

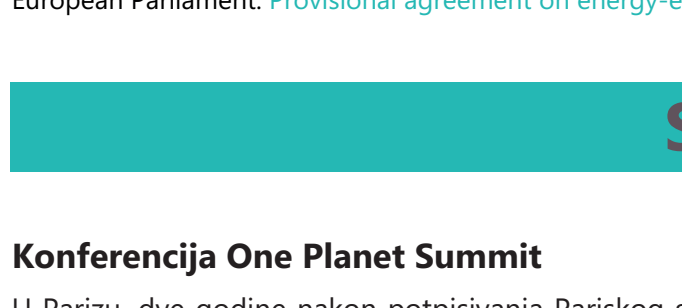
Politika upravljanja otpadom

Predstavnici Evropskog parlamenta i Saveta Evropske unije postigli su dogovor o reviziji zakonodavstva o otpadu. Paket zakonodavstva o otpadu obuhvata četiri direktive kroz koje se uspostavljaju obavezujući ciljevi za smanjenje otpada, ažurirana pravila za smanjenje proizvodnje otpada, bolja kontrola upravljanja otpadom, kao i podsticanje ponovne upotrebe proizvoda i reciklaže sa ciljem unapređenja cirkularne ekonomije.

European Council: [Council and Parliament reach provisional agreement on new EU waste rules](#)

Euractiv: [EU legislators strike early morning deal on waste](#)

Zelena akcija: [Novo EU zakonodavstvo o otpadu - korak naprijed, ali propuštena prilika za veći iskorak](#)

DG Climate Action: [Public consultation launched on EU Adaptation Strategy](#)

Greenpeace: [Commission welcomes agreement on key legislation to tackle climate change](#)

Euractiv: [EU strikes deal on zero emission target for forest sector by 2030](#)

European Parliament: [Forestry as a tool to counter climate change: MEPs strike deal with Council](#)

EU: [No region left behind: launch of the Platform for Coal Regions in Transition](#)

Euractiv: [Decarbonising Europe: Matching aspiration with action](#)

Energetska efikasnost u sektoru zgradarstva

Okvirni sporazum koji je postignut između pregovarača iz Parlamentu, Saveta i Komisije EU predviđa smanjenje emisija iz sektora zgradarstva do 2050. godine za 80-95%, obavezno država članica da razviju dugoročne strategije za ostvarenje ovog cilja, izgradnju novih pametnih zgrada i podršku energetskeoj sanaciji starih zgrada.

European Comission: [Commission welcomes agreement on energy performance of buildings](#)

European Parliament: [Provisional agreement on energy-efficient buildings](#)

SVET

Konferencija One Planet Summit

U Parizu, dve godine nakon potpisivanja Pariskog sporazuma, francuski predsednik Makron organizovao je [One Planet Summit](#) koji je trebalo da potvdi i ojača opredeljenje svetskih lidera za borbu protiv klimatskih promena (uprkos najavi američkog predsednika o povlačenju iz Sporazuma). Cilj je bio i povećati finansijska sredstva za borbu protiv klimatskih promena. Da li su ciljevi samita postignuti, da li su najavljene investicije i ciljevi za smanjenje emisija ugljenika dovoljni i šta se dešavalo tokom i nakon samita pročitajte na:

Forbes: [What Was The Point Of Emmanuel Macron's Climate Summit?](#)

Euractiv: [The Brief: Paris agreement - two years on, EU gone?](#)

EU: [External Investment Plan: climate-smart investments worth €9bn unveiled at 'One Planet Summit'](#)

Greenpeace: [A surprise commitment from the World Bank but no major financial announcements from governments](#)

Izvor: www.ampcapital.com.au

The Institute for Energy Economics and Financial Analysis:

World Bank to Discontinue Support for Oil and Gas Projects

Dutch Banking Giant ING Will End Most Coal-Related Financing

Who Will Invest in Clean Energy? Big Money Will

Energetski portal: [Svetska banka od 2019. godine neće finansirati eksploataciju nafte i gasa](#)

The Guardian: [National Australia Bank stops all lending for new thermal coal projects](#)

Resilience: [Divesting from Fossil Fuels: A Public Health Action](#)

Resilience: [Was 2017 the Year that the Tide finally Turned against Fossil Fuel Projects?](#)

"Divestment"

Trend povlačenja investicija iz sektora fosilnih goriva (divestment) je u porastu. U decembru je nekoliko velikih međunarodnih finansijskih institucija - među kojima i Svetska banka - najavilo smanjenje ili prestanak finansiranja proizvodnje energije iz fosilnih goriva.

Kina uspostavila sistem trgovine emisijama

Kina se odlučno okreće borbi protiv klimatskih promena i kreira svoj okvir za klimatsku politiku. Jedan od važnih instrumenata te politike bio je novouspostavljeni sistem za trgovinu gasovima sa efektom staklene bašte, koji pokriva najveće tržište za trgovinu emisijama na svetu.

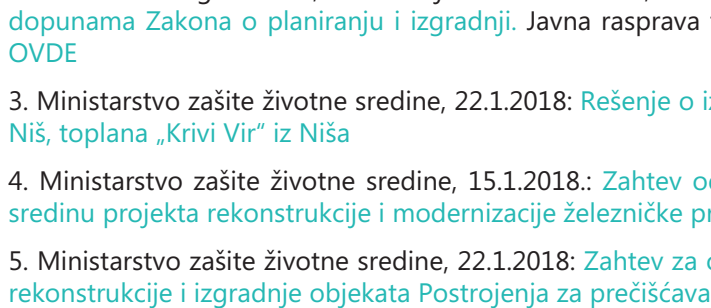
New York Times: [China Unveils an Ambitious Plan to Curb Climate Change Emissions](#)

Euractiv: [China launches largest carbon market in the world](#)

Forbes: [The China Carbon Market Just Launched, And It's The World's Largest](#)

World Wildlife Fund: [WWF welcomes China's national carbon emission trading system](#)

VESTI IZ BEOGRADSKJE OTVORENE ŠKOLE

Dobra energija u Zlatiborskom regionu - početak rada na regionalnom planu za upravljanje energijom

U petak, 15. decembra, u Novoj Varoši održana je konferencija pod nazivom „Dobra energija Zlatiborskog okruga“ koja je označila početak izrade regionalnog plana za održivu klimu i energiju. Konferenciju su organizovale [Beogradska otvorena škola](#), [RES fondacija](#) i [Regionalna razvojna agencija Zlatibor](#), uz podršku Fondacije Hajnrih Bel i Fonda braće Rokfeler, sa ciljem okupljanja aktera važnih za lokalnu energetska politiku Zlatiborskog okruga. Ova konferencija predstavlja nastavak aktivnosti Mreže dobre energije, koja okuplja preduzimljive aktere iz

svih sektora, posvećene unapređenju lokalne energetske politike i [primeni principa dobre energije](#). Ko su osnivači Mreže dobre energije i lideri u politici energetske efikasnosti pročitajte u tekstu [Šampioni energetske efikasnosti](#).

Novi broj Biltena "Progovori o pregovorima"

Poslednje izdanje biltena iz 2017. godine daje pregled godine u pogledu pregovora Srbije sa EU.

Novi broj donosi i veliki, godišnji intervju sa Tanjom Mišević, šeficom Pregovaračkog tima za vođenje pregovora o pristupanju Republike Srbije Evropskoj uniji, koji govori o značaju 2018. godine za proces pristupanja Srbije EU.

Bilten se osvrće i na oživljavanje politike proširenja, kao i domete Berlinskog procesa.

Bilten možete pročitati [OVDE](#).

UČEŠĆE JAVNOSTI U DONOŠENJU ODLUKA

1. Ministarstvo finansija, 3.1.2018.: [Poziv za učešće u javnoj raspravi o Nacrtu zakona o naknadama za korišćenje javnih dobara](#)
Javna rasprava traje **do 28. februara 2018. godine.**

2. Ministarstvo građevine, saobraćaja i infrastrukture, 12.1.2018.: [Program javne rasprave o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o planiranju i izgradnji](#). Javna rasprava traje do 6. februara 2018. godine a dokumenta možete preuzeti [OVDE](#)

3. Ministarstvo zaštite životne sredine, 22.1.2018.: [Rešenje o izdavanju integrisane dozvole za operatera JKP „Gradska Toplana“](#)
[Niš, toplana „Krivi Vir“ iz Niša](#)

4. Ministarstvo zaštite životne sredine, 15.1.2018.: [Zahtev određivanje obima i sadržaja Studije o proceni uticaja na životnu sredinu projekta rekonstrukcije i modernizacije železničke pruge Niš-Dimitrovgrad, deonica Sicevo-Dimitrovgrad](#)

5. Ministarstvo zaštite životne sredine, 22.1.2018.: [Zahtev za odlučivanje o potrebi procene uticaja na životnu sredinu Projekta rekonstrukcije i izgradnje objekata Postrojenja za prečišćavanje vode „Kraljevica“ u Zaječaru](#)